

Rote: Klicksta

socken St Malm

nr 22

Liv- komp.

Uppgifter enl. Husförhörslängden:

Soldat: Anders Gustaf Wall

Född: 1812 27/6 i St Malm

Död: 1894 19/3

Infl: 1835 från Björkvik

Hustru: Johanna Svenddotter

Född: 1809 27/6 i Björkvik

Död: 1870 5/1

Infl: 1835 från Björkvik

Vigda: 1833

Barn: Ulla Sophia

född 1834 10/2 i Björkvik

Johanna Charlotta

" 1836 23/6 " Malm

Karl Fredrik

" 1839 2/6 " " död 1840 9/5

Fredrika Christina

" 1841 23/6 " "

Hedda Valentina

" 1845 14/2 " "

Gustaf Oscar Valfrid

" 1847 2/12 " " " 1853 10/10

Carl Magnus

" 1850 24/10 " "

Eva Matilda

" 1855 7/10

Not: Hustru Johanna Svendr. var dotter till bonden Sven Svensson i Stentorp i Björkviks socken, och hans hustru Stina Pehrsdr. Hon gifter sig 1833 med soldaten Anders Gustaf Wall på Valla rote nr 129. Soldattorpet kallas Vallbomstorp och ligger i Horsnäs Kyrkorote i Björkviks socken.

Uppgifter enl. GM -rulla:

Antagen 14/9 1830

Avsked 15/6 1859

Rulla 1839: Soldat Anders Gustaf Wall, sörml. ålder 27 år, tj.år 8 1/4,

längd 5, 10 $\frac{1}{2}$ " , gift.

" 1859: " " " " sörml. ålder 47 år, tj.år 28 1/4,

längd 5, 10 $\frac{1}{2}$ " , gift, begär och får avsked för sjuklighet enl. läkarintyg, anmälan till underhåll på expectans, tjänt väl.

När Anders Gustaf föddes anges i dopboken att hans far var fd vargerings-soldaten Eric Klaff och hans mor dottern till brukaren av Wallbokvarn, bonden Eric Ersson och hans hustru Catarina Jönsdr. Moderns namn Anna Stina Ersd., hon var född 1786 i St Malm, och mannen Eric Klaff, född i Skedevi 1783. De noteras inflyttade från Lerbo socken 1810, och voro nu skrivna på Wallbokvarn, med en son Jan Eric född 1809 11/6. Förmodligen arbetade Eric Klaff som dräng hos sin svärfar.

Den 19/11 1812, några månader efter Anders Gustafs födelse, flyttar familjen Klaff till Björkvik. Orsaken var att Klaff blivit antagen som indelt soldat på Torp rote nr 128 i Björkviks socken. Soldattorpets namn var Fredrikslund. Men här förblir inte familjen någon längre tid, redan den 1/3 1813 flyttar Klaff till-baka till St Malm. Han har den 31/12 1812 fått transport till Stenta rote nr 15, där han ersätter soldaten Gustaf Sturm som i sin tur fått transport till nr 27. Enligt mönsterrullorna har Klaff tydligen fått tillgodo räkna sig tjänstgöringstiden som vargerings soldat, ty hans anställningsdatum anges vara den 8/4 1808.

Vargerings soldater var en reserv som uttogs för att vid behov snabbt kunna ersätta de ordinarie soldaterna. Vargeringen blev inkallad under 1808-09 års krig med Ryssland. Efter fredsslutet blev de vargeringsmän som inte behövt ersätta någon indeltsoldat avförda. Södermanlands regementes vargeringsbataljon marcherade i juni månad 1808 till norskagränsen där den förenade sig med regm. Eric Klaff torde ha deltagit i regementets operationer förutom vid norskagränsen även på Åland vintern 1808-09 och i Expeditionen till Västerbotten under augusti månad 1809, och som indelt soldat i kriget i Tyskland och Norge åren 1813-14.

På Stenta soldattorp är hustru Klaff, liksom övriga soldathustrur i socknen, ensamma med sina barn, oroliga och osäkra huruvida deras män skulle återkomma från kriget. I nästan två år fingo de vänta. Från april 1813 till strax före jul 1814, då Södermanlands regm. återkom hem på rotarna.

Stenta soldattorp nr 15 är det torp som ligger ca 200 m NV Råstock och kallas för "Stens". Stugan finns kvar, huruvida den är densamma som på Klaffs tid är osäkert. Här växte sömerna Jan Eric och Anders Gustaf upp, och barnskaran utökades den 4/12 1819 då ännu en son föddes som döptes till Aron.

År 1823 den 15/7 erhåller Klaff avsked som oduglig till krigstjänst på grund av dubbelt bräck som han ådragit sig under arbete på Södertälje kanal. Han måste nu lämna torpet för en ny soldat, och återkommer till svärfadern på Wallbokvarn där familjen är skriven år 1825. En dotter Johanna föds den 31/7 1828.

Enligt husförhörslängden har sonen Anders Gustaf, år 1824 utflyttat till V. Vingåker. Han är endast 12 år gammal, och för ung för att taga drängtjänst. Vid denna tid fanns det något som kallades tjänste eller lärgosse, och det är möjligt att det var som sådan Anders Gustaf kom att hamna i Vingåker. Han kommer emellertid tillbaka till St. Malm. År 1831, nu 18 år gammal, utflyttar han till Björkviks socken. Han har blivit antagen som soldatrekryt på Valla rote nr 129. Torpets namn är Wallbomstorp och ligger i Horsnäs kyrkorote i Björkvik. Torpet har tydligen fått sitt namn efter några soldater med namnet Wallbom som bodde där på 1700-talet. Den nya soldatrekryten An-

ders Gustaf Ersson fick soldatnamnet Wall hänsyftande på huvudrotens namn Walla.

Vid Generalmönstringen 1835 blir Wall godkänd som soldat. Samma år den 14/9 erhåller han transport till Klicksta röte nr 22 i St Malm. Under sin tjänstgöringstid var Wall närvarande vid sju generalmönstringar. I dessa mönsterullor finnes inga anmärkningar antecknade emot honom.

Soldaterna var ofta kommenderade till olika anläggningsarbeten, men under Walls tjänstgöringstid var inga större byggnadsarbeten på gång. Möjligen kunde han var kommenderad till fortifikationsarbeten i Vaxholm och vid Oskar Fredriksborg eller på fabriksbyggnader i Eskilstuna, arbeten som manskap från Södermanlands regn. deltog i under åren 1835-36. Under Walls sista tjänstgöringsår 1858 fick regementet en stor arbetsuppgift i vilka de olika kompanierna deltog med kontingenter, det var när järnvägsutbyggnaden började mellan Stockholm och Södertälje. Men om Vall deltog i denna arbetskommendering är osäkert.

År 1843 noteras i husförhörslängden, att Walls far och mor - Eric Klaff med hustru - äro sjukliga, och detta år flyttar de från Wallbokvarn till Klicksta soldattorp nr 22 som inhyses. Förmodligen fanns det vid nr 22 som vid de flesta soldattorp en sk soldatstuga, en mindre stuga eller backstuga som var avsedd som undantagstuga åt avskedade soldater. Denna stuga blev nu bostad åt Walls föräldrar. F.o.m. 1840 till 1855 erhåller de understöd från församlingen i form av kontanta pengar eller mjöl. Penning-beloppet varierar från 16 sk. till 32 sk per år, och de år de fingo mjöl var kvantiteten 1 lisspund ca 8,5 kg. År 1853 erhåller Klaff 3 rdr 32 sk till ett par stövlar, och hustrun 1 rdr 16 sk till ett par skor. Samma år som Klaff flyttar till nr 22 noteras i husförhörslängden att han är kringvandrande "avdragare". - Avdragare, en som flår djurkroppar -.

Detta uppdrag hade år 1827 erbjudits avskedade soldaten Lars Wass. På sockenstämman 4 de nov 1827 anhöll Lars Wass, att sockenstämman måtte anvisa honom husrum för sig, hustrun och barn. Baron Bonde på Ericksberg yttrade sig, att husrum skulle lämnas honom och familjen, "om han ville påtaga sig att bliva socknens avdragare för alla slags djur när han därom anlitas." Men Lars Wass åtog sig inte detta uppdrag, vilket föranledde en senare sockenstämma, att åsätta honom betyget, att han var "lat nog att hållre tigga än arbeta." Avdragarens yrke hade ett lågt anseende, men det gav i alla fall någon, om än oregelbunden inkomst. År 1856 den 7/2 avlider Eric Klaff, och hustrun den 9/2 1864.

Efter 28 tjänste år, den 15/6, begär och får Anders Gustaf Wall avsked för sjuklighet enligt läkar intyg, och året därpå flyttar Wall från Klicksta soldattorp till Motorp, där han noteras som torpare och avskedad soldat. De flesta barnen har lämnat hemmet, men med till Motorp flyttar sonen Carl

Magnus och yngsta dottern Eva Matilda. Ulla Sophia har flyttat till Norrköping, Hedda Valentina till Djulö Kvarn, Johanna Charlotta gifter sig 1865 med soldaten Per Fredrik Modig på nr 20, och Fredrika Christina gifter sig 1866 med Modigs bror, soldaten Lars Erik Sten på nr 15 - samma torp som Klaff innehade -. De två systrarna gifter sig således med två bröder från Brännkärrstugan i Björkvik som tagit soldattjänst.

Anders Gustaf Walls hustru avlider den 5/1 1870, och dottern Eva Matilda blir hemma hos fadern när sonen Carl Magnus 1873 flyttar till Lissnäs. Han gifter sig den 5/11 1876 med Matilda Clasdotter född 1858 20/6. De får en dotter Elin Matilda född 1/10 1878, en son Carl Rickhard född 8/6 1880,⁹ och en dotter Gerda Josephina född 1886 den 2/6. ⁹ en dotter Hulda Vilhelmina 1882
4/12

År 1885 noteras arbetskarlen Carl Magnus Wall som torpare på Motorp. Han har sålunda övertagit torpet efter fadern, den gamle soldaten, vilken bor kvar på Motorp till sin död, den 19/3 1894.

Enligt uppgift arbetade Carl Magnus vid Lissnäs kalkbrott i många år samtidigt som han brukade Motorp.

Katrineholm i juli 1989

K. Hult

Uppgiftslämnare: Anton Wall, Katrineholm

Övriga källor: Husförhörslängder från St Malm och Björkviks socknar.

Sockenstämmoprotokoll från St Malm.

Mönsterrullor för Södermanlands regm.

"Södermanlands regemente under 350 år.

Evert Wahlberg, Strängnäs, Datablad.